

derfor være Statens og Kommunernes Opgave i Forening at gennemføre en Skoleordning, der uanset Forældrenes økonomiske Stilling giver hele den opvoksende Slægt Lejlighed til at modtage den bedst mulige Undervisning“. Friheden dertil, Adgangen dertil, Lejligheden dertil og Muligheden for efterhaanden at samle alle ved, at det bliver den bedst mulige Skole, men ikke ved Tvang. Jeg tror derfor ikke, min Tale i Dag har skabt Uklarhed, for det Spørgsmaal er nøje gennemdrøftet indenfor vore Rækker. Skulde der være Uklarhed tilbage, kan den fortsatte Diskussion maaske hjælpe til at sprede den, og jeg vil meget gerne være med til en saadan fortsat Diskussion om disse Principper.

Om Venstres Stilling til de flydende Skolepenge sagde jeg, at saa vidt mig bekendt havde Venstre ikke stillet Forslag derom. Nu oplyser det ærede Medlem, at i Foraaret 1896 er der stillet Forslag. Jeg skal undersøge det nærmere. Jeg nævnedes den Tale, som det ærede Medlem fra Ringkøbing havde holdt vistnok i Efteraaret 1895, og sagde, at i den Form, som Tanken den Gang havde, vilde den være en meget begrænset og afsvækket Gennemførelse af den gamle Tanke, væsentlig et Surrogat for den Ret, som man endnu ikke havde og ikke kunde faa under Højre, nemlig Retten til at afskedige en Lærer. Jeg nævnedes ogsaa Skoleudvalgets Betænkning af 1908, som det ærede Medlem ikke berørte. I denne Betænkning er hele Venstre enigt om at afvise Tanken om de flydende Skolepenge og i Stedet for kræve Statstilskud. Hele Venstre var enigt derom og begrundede sin Stilling. Derfor forekommer det mig underligt, at det ærede Medlem nu i sit Blad vil optage en Artikel, hvori det siges, at de flydende Skolepenge er Venstres Kongstanke, naar Venstre dog enstemmigt i 1908 ved Udvalgsbetænkningen har afvist denne Tanke.

Formanden: Folketingsmanden for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

J. C. Christensen: Venstre har i 1908 selvfølgelig holdt sig paa den Vej, som det allerede kom ind paa i 1899, om at skaffe Skolepenge til Veje fra Stat og Kommune.

Fraenkel: I Modsætning til andre ærede Talere er jeg tilfreds med, at

dette Lovforslag i sin Titel benytter Ordet „Skolefrihed“, fordi det tydeligt siger, hvad Lovforslaget gaar ud paa. Det vil bort fra Tvang med Hensyn til Afgørelsen af, hvor man skal sætte sine Børn i Skole, og det vil støtte Friheden i denne Retning. Grundtanken i Lovforslaget peger i dobbelt Retning og maa gøre det, fordi Skolen har en dobbelt Retning: den er dels en Forretning, om jeg saa maa sige, et Erhverv, og dels en pædagogisk Anstalt, der i Forbindelse med Hjemmene skal være ansvarlig for den opvoksende Ungdoms Oplysning og Moral. Og ud fra begge Erkendelser om Skolen maa vort Parti være en Tilhænger af Lovforslagets Grundtanke. Vi ønsker, at det private Initiativ skal kunne gøre sig gældende i Erhvervslivet i størst mulig Udstrækning, og vi ønsker ligeledes og har udtrykkelig nævnt det i vort Program, at Forældrene skal kunne afgøre, hvor de vil sætte deres Børn i Skole, saa at de, naar de ikke er tilfredse med den offentlige Skole, skal kunne søge andetsteds hen. Vi ser bedst ved den højere Undervisning, hvor uheldigt det er, at der kun er een Slags Undervisning. Landet er for lille til at bære to Universiteter, og Følgen deraf er skæbnesvanger for visse Fag. Med Hensyn til Nationaløkonomien f. Eks. er det skæbnesvangert, at man kun har een Undervisning, som foregaar paa abstrakt Grundlag. Man skulde ogsaa have en paa historisk Grundlag, men det faar vi neppe, før vi faar et Universitet til. Paa den anden Side er det givet, at hvis vi havde et Universitet til, vilde der i Nationaløkonomi undervises paa historisk Grundlag. Jeg har kaldt den nuværende Tilstand skæbnesvanger, fordi alt, hvad man andetsteds kalder praktisk Nationaløkonomi, kalder man her Politik. Det har haft den største Indflydelse paa vor Politik, at Nationaløkonomien lærtes ud fra det ensidige Synspunkt paa vort Universitet.

Naar det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) i en Tale, som jeg maa tilstaa ikke gav mig stor Klarhed over, hvad det egentlig er, Socialdemokraterne vil med Hensyn til Skoleforhold, sagde, at Stat og Kommune skulde skabe Rammerne for et saadant Skolevæsen, som Socialdemokratiet ønskede, men at Aanden skulde skabes af Folket, kan jeg ikke se ret meget andet i en saadan Udtalelse end en Frase. Jeg synes, Udtalelsen svæver i Luften. Naar Stat og Kommune skal skabe Rammerne, ved vi,